

Per las scolas rumantschas han las vischnancas la pussaivladad d'eleger tranter rumantsch grischun ed idioms sco rom d'instrucziun ed alfabetisaziun.

KEYSTONE

Las novaziuns impurtantas

Il cussegl grond tracta la nova lescha da scola en la sessiun d'october

■ **(cc) La regenza grischuna ha deliberà la missiva tar la revisiun totala da la lescha davart las scolas popularas dal chantun Grischun (lescha da scola). Cun la revisiun totala vegn la legislaziun da scola repassada en moda cumplessiva tant areguard il cuntegn sco er areguard dumondas formalas. Uschia duai vegnir stgaffida ina basa, cun la quala la scola populara dal Grischun po far frunt a sfidas futuras en moda moderna ed adequata.** Il tractament dal project en il cussegl grond è previs per la sessiun d'october 2011.

La legislaziun da scola vertenta sa basa principalmain sin la lescha da scola dals 19 da november 1961. En il decurs dals decennis è quella vegnida cumpletada cun numerusas ordinaziuns. Correspundentmain è ella daventada nunsurve-saivla. Malgrà numerusas revisiuns parzialas e malgrà ina revisiun totala formala l'onn 2000 na basta la legislaziun da scola actuala betg pli per far frunt a las sfidas en numerus secturs dal mintgadi da scola.

Nova basa concernent cuntegn e furma

Cun la revisiun totala planisada vegn la legislaziun da scola repassada cumplessivamain concernent il cuntegn e concernent la furma e messa sin ina nova basa. La lescha da scolina sco er il sectur da la pedagogia speziala da la lescha d'impedids vegnan integrads en la lescha da scola. Plinavant sa tracti da reglar las cumpetenzas en il sectur da la scola populara tenor la nova constituiziun chantunala uschia che svilups futurs en il sectur da la collavuraziun tranter il chantun e las vischnancas vegnan facilitads.

Las posiziuns ch'èn vegnidas inoltradas en il rom da la consultaziun èn vegnidas resguardadas en il project che la regenza ha deliberà. In'elavuraziun supplementara dal sboz da lescha ch'è vegnì tramess en consultaziun è daventada necessaria suenter ch'il pievel aveva sbità tant il «HarmoS» (participaziun a la cunvegna interchantunala davart l'armonisaziun da la scola obligatoria) sco er la «NGF grischuna» (nova concepziun da la golvaziun da finanzas e da la repartiziun da las incumbensas tranter il chantun e las vischnancas).

Introducziun d'uras da bloc

En la scolina che dura 2 onns e che po anc adina vegnir frequentada facultativa-

main dals uffants, sco er en la scola primara ha lieu l'instrucziun l'avantmezdi en uras da bloc. Quellas garanteschon ina instrucziun nuninterrutta u ina tgira gratuita dals uffants durant almain 3 uras consecutivas (en la scolina) resp. 4 lecziuns consecutivas (en la scola primara).

Structuras dal di

Sch'il basegn è avant maun èn las instituziuns ch'èn responsablas per la scola obligadas da porscher structuras dal di che correspundan al basegn. Per l'utilisaziun da questa purschida pon las instituziuns ch'èn responsablas per la scola incassar contribuziuns finanzialas dals geniturs.

39 emnas da scola per onn

Il pensum d'instrucziun vegn repartì da nov sin 39 empè da 38 emnas da scola. Uschia sa reducescha il dumber da lecziuns per emna. Ultra da quai vegn la durada d'ina lecziun reducida dad actualmain 50 a 45 minutas.

Mesiras integrativas da la pedagogia speziala

Las scolaras ed ils scolaras che han basegns pedagogics spezials vegnan da princip instruids en la scola regulara respectivamain en la classa regulara. En cas motivads po la scolaziun, l'assistenza ed il sustegn cun mesiras da la pedagogia speziala er avair lieu en moda parzialmain integrativa en il rom d'ina instrucziun en gruppa respectivamain d'ina instrucziun individuala ubain en moda separativa en partiziuns respectivamain en instituziuns da la scolaziun speziala.

Regulaziun da las cumpetenzas

Tut ils champs da regulaziun centrals da la scola populara e da la scolina èn francads en furma d'ina lescha (finamiras, organisaziun, instanzas, salarisaziun da las persunas d'instrucziun, finanziaziun e.u.v.) e vegnan relaschads dal parlament. En il rom da sia cumpetenza executiva relascha la regenza las regulaziuns necessarias dals detagls.

Salarisaziun dal personal d'instrucziun

Ils salaris da las persunas d'instrucziun vegnan adattads al nivel da salari da chantuns cumparegliabels. En quest connex vegni er resguardà che la durada da las lecziuns ed il dumber da lecziuns d'instrucziun d'in pensum cumplain vegnan reducids (da 30 a 29 lecziuns) en

la nova lescha da scola. L'intent da questa adattaziun è er quel d'evitar ina mancanza da persunas d'instrucziun en il chantun Grischun.

Meds d'instrucziun

Da nov vegnan ils meds d'instrucziun che vegnan designads sco obligatorics però er edids en ils idioms rumantschs. Tenor l'avis da la regenza na sa lascha – per motivs giuridics – la mesira da spargn ch'è vegnida concludida dal cussegl grond l'onn 2003 betg pli defender.

Scolina

Il chantun Grischun n'introducescha betg in obligatori d'ir a scolina. Percunter vegn la lescha da scolina vertenta – pervia da las reacziuns en il rom da la consultaziun – integrada en la lescha da scola.

Entrada en scola

La scolarisaziun dals uffants vegn fatga sco enfin ussa cun set onns.

Finanziaziun

Il model da finanziaziun da la scola vertent vegn mantegnì. La scola populara vegn finanziada cuminaivlamain da las vischnancas e dal chantun. Il chantun paja vinavant contribuziuns pauschalas a las vischnancas per il manaschi da scola ordinari.

Valur fundamentalas da la scola populara

La scola populara vegn finanziada dal maun public ed intermediatescha a las scolaras ed als scolaras ina furmaziun fundamentala solida. Ella resta francada en las vischnancas e mantegna las structuras da scola cumpravadas. Il chantun garanteschon la qualitat, formulescha finamiras unitaras en ils plans d'instrucziun e fa prescripziuns davart la salarisaziun da las persunas d'instrucziun.

Consequenzas finanzialas

Las novaziuns che vegnan deliberadas tras la revisiun totala chaschunan custs nets supplementars da totalmain circa 4,5 milliuns francs per onn. Da quels surpiglia il chantun circa 2 milliuns francs e las vischnancas cun lur instituziuns ch'èn responsablas per la scola circa 2,5 milliuns francs. Igl è planisà da realisar las novaziuns da la nova lescha da scola pass per pass a partir da l'onn da scola 2012/2013.